

Spis treści

Wykaz skrótów	11
Od Autora	13
Europejska Konwencja Praw Człowieka.	
Zagadnienia ogólne	15
Część pierwsza	
Mechanizm kontrolny	21
1. Wczoraj	21
2. Dzisiaj	23
3. Prawo do skargi	24
4. Warunki dopuszczalności skargi	
(art. 35 Konwencji)	35
4.1. Wykorzystanie krajowych środków	
prawnych	35
4.2. Termin sześciu miesięcy	44
4.3. Inne podstawy odrzucenia skargi	
jako niedopuszczalnej	48
5. Procedura przed Trybunałem	54
6. Pomoc prawna	57
7. Ustalenia faktyczne	60
8. Środki tymczasowe	
(art. 39 Regulaminu Trybunału)	62
9. Orzeczenia i ich implementacja	67
10. Sprawy polskie	80

Część druga

Prawa i ich gwarancje	85
1. Prawa i wolności dla każdej osoby (art. 1 Konwencji)	85
2. Prawo do życia (art. 2 Konwencji)	90
3. Protokół nr 6	91
3.1. Zniesienie kary śmierci (art. 1)	91
3.2. Kara śmierci w czasie wojny (art. 2)	91
4. Zakaz tortur (art. 3 Konwencji)	100
5. Zakaz niewolnictwa i pracy przymusowej (art. 4 Konwencji)	111
6. Prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego (art. 5 Konwencji)	116
6.1. Skazanie przez właściwy sąd (art. 5 ust. 1 lit. a Konwencji)	126
6.2. Niepodporządkowanie się orzeczeniu sądu (art. 5 ust. 1 lit. b Konwencji)	128
6.3. Aresztowanie w celu postawienia przed właściwym organem (art. 5 ust. 1 lit. c Konwencji)	129
6.4. Nieletni (art. 5 ust. 1 lit. d Konwencji)	134
6.5. Nosiciele choroby zakaźnej, chorzy umysłowo, alkoholicy, narkomani i włóczędzy (art. 5 ust. 1 lit. e Konwencji)	135
6.6. Wydalenie lub ekstradycja (art. 5 ust. 1 lit. f Konwencji)	139
6.7. Prawo do informacji o przyczynach zatrzymania (art. 5 ust. 2 Konwencji)	140

6.8. Niezwłoczne postawienie przed sędzią (art. 5 ust. 3 Konwencji)	142
6.9. Sądowa kontrola legalności pozbawienia wolności (art. 5 ust. 4 Konwencji)	150
6.10. Prawo do odszkodowania (art. 5 ust. 5 Konwencji)	156
7. Prawo do rzetelnego procesu sądowego (art. 6 Konwencji)	157
7.1. Ogólnie (art. 6 ust. 1 Konwencji)	160
7.1.1. Prawa i obowiązki o charakterze cywilnym	160
7.1.2. Oskarżenie w sprawie karnej	167
7.1.3. Prawo dostępu do sądu	171
7.1.4. Niezawisły i bezstronny sąd	179
7.1.5. Rzetelność postępowania	183
7.1.6. Zasady dotyczące dowodów	190
7.1.7. Publiczny charakter postępowania	196
7.1.8. Proces w rozsądnym terminie	198
7.2. Zasada domniemania niewinności (art. 6 ust. 2 Konwencji)	203
7.3. Prawo do niezwłocznej informacji o istocie i przyczynie oskarżenia (art. 6. ust. 3 lit. a Konwencji)	208
7.4. Prawo do odpowiedniego czasu i możliwości przygotowania obrony (art. 6. ust. 3 lit. b Konwencji)	211
7.5. Prawo do bronięcia się osobiście lub przez ustanowionego przez siebie obrońcę (art. 6. ust. 3 lit. c Konwencji)	214
7.6. Prawo do przesłuchania świadków (art. 6. ust. 3 lit. d Konwencji)	223
7.7. Prawo do korzystania z bezpłatnej pomocy tłumacza (art. 6. ust. 3 lit. e Konwencji)	226

8. Zakaz karania bez podstawy prawnej (art. 7 Konwencji)	228
8.1. Klauzule ograniczające (ust. 2 art. 8 Konwencji itp.)	230
9. Prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego (art. 8 Konwencji)	241
9.1. Życie prywatne	245
9.2. Życie rodzinne	256
9.3. Dom	267
9.4. Korespondencja	270
10. Wolność myśli, sumienia i wyznania (art. 9 Konwencji)	276
11. Swoboda wypowiedzi (art. 10 Konwencji)	288
12. Wolność zgromadzania się i stowarzyszania się (art. 11 Konwencji)	321
12.1. Zgromadzenia	322
12.2. Stowarzyszenia	325
12.3. Partie polityczne	333
12.4. Związki zawodowe	337
12.5. Członkowie sił zbrojnych, policji lub administracji państwowej	341
13. Prawo do zawarcia małżeństwa (art. 12 Konwencji)	343
14. Równość małżonków (art. 5 Protokołu nr 7)	343
15. Ochrona własności (art. 1 Protokołu nr 1)	346
16. Prawo do nauki (art. 2 Protokołu nr 1)	354
17. Prawo do wolnych wyborów (art. 3 Protokołu nr 1)	361
18. Zakaz pozbawiania wolności za długi (art. 1 Protokołu nr 4)	368
19. Prawo do swobodnego poruszania się (art. 2 Protokołu nr 4)	370

20. Zakaz wydalenia obywateli (art. 3 Protokołu nr 4)	373
21. Zakaz zbiorowego wydalenia cudzoziemców (art. 4 Protokołu nr 4)	374
22. Gwarancje proceduralne dotyczące wydalenia cudzoziemców (art. 1 Protokołu nr 7)	375
23. Prawo do odwołania w sprawach karnych (art. 2 Protokołu nr 7)	377
24. Odszkodowanie za niesłuszne skazanie (art. 3 Protokołu nr 7)	379
25. Zakaz ponownego sądzenia lub karania (art. 4 Protokołu nr 7)	380
26. Prawo do skutecznego środka odwoławczego (art. 13)	383
27. Zakaz dyskryminacji (art. 14 Konwencji)	387
28. Uchylenie stosowania zobowiązań w stanie niebezpieczeństwa publicznego (art. 15 Konwencji)	399
29. Zastrzeżenia (art. 57 Konwencji)	404

Część trzecia

Varia	411
Najpierw była tylko współpraca ekonomiczna. We Wspólnocie jest też człowiek	411
Czy w Europie pojawi się jeden system ochrony podstawowych praw człowieka? Zmiany potrzebne, ale jakie?	423
Inkorporacja zmieni stosunek Brytyjczyków do praw człowieka. Konwencja płynie na Wyspy	431
Karta Podstawowych Praw Unii Europejskiej	439

Część czwarta

Dokumentacja	451
Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności	451
Protokół Nr 1	473
Protokół Nr 4	476
Protokół Nr 6	480
Protokół Nr 7	484
Porozumienie Europejskie w sprawie osób uczestniczących w postępowaniu przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka	489
Wzór skargi	496
Europejski Trybunał Praw Człowieka (skład wg stanu na 31 maja 2000 r.)	507
Europejska Komisja Praw Człowieka (skład wg stanu na 31 października 1999 r., tj. w dniu zakończenia działalności)	509
Publikacje Marka Antoniego Nowickiego na temat Europejskiej Konwencji Praw Człowieka	511